

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení diplomanta: Anna Backová

Název diplomové práce: Dobrovolnictví zaměřené na drogové závislé v ČR:

Je třeba ohodnotit výběr tématu i cíl zvolený diplomantkou, protože dobrovolnictví ve výše uvedené oblasti není dosud v odborné literatuře věnováno příliš zájmu. Už proto zmapování problematiky vyžadovalo tvořivý přístup a komunikační píli. Závěry práce jsou vedeny snahou vyřešit nalezené problémy ne jen dobře, ale i rychle, což je při určitém emotivním zapojení diplomantky pochopitelné, byť v praxi obtížně proveditelné, vzhledem k multidisciplinární povaze problematiky – a tedy i různosti ba protichůdnosti zájmů různých zainteresovaných stran. (Tím však necht' se autorka práce nenechá odradit od svého nasazení.)

Práce je systematicky dobře uspořádaná a počítá se čtenářem, který se dosud v problematice neorientuje. Tím zdánlivě nabývají převahy témata osvětlující okolnosti a souvislosti protidrogové politiky nad tématem samotného dobrovolnictví, o němž se však nakonec dovíme vše podstatné jak teoreticky, tak z praxe vybraných konkrétních zařízení. V ideálním případě by bylo dobrou tečkou, kdyby diplomantka na čas sama prošla dobrovolnickou praxí, ale z časových a administrativních důvodů byl by to samozřejmě požadavek velmi nadstandartní. Ze seznamu literatury vyplývá, že i tak věnovala práci nemálo energie a z citovaných částí lze vysledovat, že se v ní nakonec dobře orientovala a vybrala to podstatné (pokud mohu soudit v oblasti protidrogové, nikoli ekonomické, v níž nejsem odborníkem). Na práci lze rovněž ocenit, že přílohy netvoří pouze vatu dohánějící počet předepsaných stran (chybějící grafy chápu v této souvislosti jako pozitivum), nýbrž dokreslují laikovi přehled o dostupných protidrogových službách a programech (že se v něm nenalézají Jindřichův Hradec a místní P.Centrum by mohl brát posuzovatel úkorně, leč zdrží se toho u vědomí, že problém je v aktualizaci dostupných zdrojů).

Přesto však je možno učinit několik připomínek: Pokud je na s. 11 v odstavci o dobrovolnické službě uvedeno, že neslouží k uspokojení osobních zájmů, nabízí se otázka, zda potřeba seberealizace v prostředí pomáhající organizace není uspokojením důležitého osobního zájmu – neb je jednou z podstatných motivací k dobrovolnictví. (Možnost seberealizace v pomáhajících profesích může mít dokonce ekonomický dopad v podobě zdůvodnění nižšího finančního ohodnocení v porovnání se stejnou úrovní vzdělání v jiných profesích, kde údajně práce není zároveň koníčkem) .

S. 17: Pochvala za zdůraznění vysoké společenské tolerance kouření a alkoholu.

Na s. 18 jsou citováni uživatelé konopných drog mimo kategorii problémových uživatelů. Leč časy se mění, procento účinné látky v marihuaně šlechtěním přibývá a někteří konzumenti konopných drog už podle mého soudu náleží mezi problémové, ať už kvůli sobě, ale především kvůli problémům, které způsobují např. rodinným příslušníkům. Zde narážíme na meze přístupu ústředních odborníků považujících za problém pouze injekční užívání zvláště v souvislosti s možností nákazy. Jedná se o pozůstatek dominance medicínského přístupu v začátcích tvorby protidrogové politiky, což je ovšem problém odborníků, nikoli diplomantky, která je citovala.

Na s. 20 jsou zmiňovány povinnosti akreditovaných NNO vůči dobrovolníkům. Bylo by možná zajímavé znejistit příslušné úředníky otázkou, jaké povinnosti mají NNO neakreditované a jak se zjistí, že pracují s dobrovolníky v případě že na ně nežadají finanční prostředky a jak se postihuje (a zda) takové případné zjištění (zda vůbec smí pracovat s dobrovolníky neakreditovaná organizace.).

Na s. 36 je popsána struktura koordinace protidrogových aktivit počínaje národním protidrogovým koordinátorem. Není zmíněn krajský protidrogový koordinátor (v současné době podle anglického modelu má důležitý poradní hlas při rozdělování státních dotací pro svůj region a samozřejmě i krajských). Jsou zmiňováni okresní koordinátoři, kteří však zanikli se zrušením okresních úřadů – pokud zde nejsou míněni okresní metodici prevence při Pedagogicko psychologických poradnách, neboť je řeč o jejich odpovědnosti za jednotlivé školy. Odpovědnost za školu má ovšem vždy ředitel, okresní metodici mají skutečně úlohu pouze metodického vedení. Tato „školská“ linie je prakticky nezávislá na linii protidrogových koordinátorů na jejímž vrcholu stojí výše zmíněný národní protidrogový koordinátor. Tyto nepřesnosti ovšem nepovažuji za závažné vzhledem k tomu, že se netýkají ústředního tématu práce.

Na s. 45-47 autorka hodnotí primární prevenci a doporučuje především dopracování metodiky kvalitativního hodnocení její efektivity, což je skutečně potřebná věc, avšak těžko uchopitelná. Např. pokud stanovíme seznam definovaných efektivních výkonů, zakonzervujeme tento stav a další inovace a nápady se ocitnou mimo prostor hrazených služeb. Zdá se, že nejpřirozenějším nástrojem měření efektivity je zpětná vazba od žáků bezprostředně po ukončení programu. Ovšem vzhledem k rozmanitosti jejich subjektivních pocitů, potřeby recese a rebelie, není ani tato forma měření efektivity zcela spolehlivá (máme k dispozici stovky takových zpětnovazebních lístečků, je to zajímavé čtení). Na měření kvality primární prevence si už lámou zuby naši přední odborníci 10 let a zahraniční jistě déle. V USA kvůli tomu (vzhledem k ekonomickým prioritám) přestali financovat na několik let primární prevenci vůbec. Když pak začal problém prudce narůstat, bylo možno konstatovat, že efektivita primární prevence se dá celkem prokazatelně měřit negativní metodou – projeví se její neexistence (ovšem pouze v porovnání s předtímní existencí). Problém měření efektivity konstatuje diplomantka i u terénních programů. Zde mohu doplnit, že určitým vodítkem může být navázání klientů z terénu na služby kontaktního centra, případně jejich odeslání do léčby či jiné následné odborné péče.

V závěrečném doporučení je dobře zdůrazněna potřeba koncepce dlouhodobého a stabilního financování protidrogových zařízení. Rovněž neúměrná administrativní zátěž příjemců dotací opravdu zasluhuje pozornost, zvláště v souvislosti se současně působícím faktorem nejistoty pro příští rok a v neposlední řadě s úbytkem času a energie, které by měly být věnovány především klientům. Zato v další věci, kterou diplomantka považuje za dosud neřešenou – existenci minimální sítě zařízení, ji mohu potěšit skutečností, že v Jihočeském kraji je již několik let definována minimální síť zařízení poskytujících protidrogové služby a je významným vodítkem při rozdělování finančních prostředků.

Předložená práce dle mého soudu splňuje v oblasti týkající se protidrogové problematiky požadavky na ni kladené. V části týkající se ekonomické stránky nejsem zcela kompetentním posuzovatelem, z pohledu laika je přínosná.

Práci doporučuji k obhajobě. Na stupnici klasifikace ji přes určité nepřesnosti v sekundárních tématech přece jen řadím ke stupni „výborně“ vzhledem k tomu, že lepší jsem nečetl – což může být jistě dáno tím, že žádná jiná práce se tomuto tématu takto nevěnuje a zajímavé téma i osobní zájem s nímž je zpracováno, rovněž vyžaduje ocenění.

Datum: 5.5.2008

Mgr, Milan Týmal
oponent práce